

Verslag van bevindingen *van de beoordelingscommissie* *aspirant-opleidingsscholen*

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen | Januari 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding	3
2. Werkwijze van de commissie	4
2.1 Samenstelling van de commissie	4
2.2 Het beoordelingsproces.....	4
3. Aanvraagronde 2017	7
4. Bevindingen drie aanvraagrondes.....	8
4.1 Kwaliteit van de aanvragen.....	8
4.2 Opleiden in de school	8
4.3 Samenwerking.....	9
4.4 Professionalisering.....	10
4.5 Kwaliteitszorg.....	11
5. Het advies van de commissie.....	12
6. Tot slot	13
Bijlagen	14
Bijlage 1. Beoordelingscriteria	14
Bijlage 2. Overzicht toekenningen 2017	15
Bijlage 3. Overzicht afwijzingen 2017	16
Bijlage 4. Totaaloverzicht aspirant-opleidingsscholen	17

1. Inleiding

De afgelopen drie jaar is het aantal opleidingsscholen in Nederland uitgebreid met 37 nieuwe partnerschappen, zogenaamde aspirant-opleidingsscholen. In het primair onderwijs zijn er zeven aspirant-opleidingsscholen bijgekomen, in het voortgezet onderwijs 21 en in het middelbaar beroepsonderwijs negen.

Deze aspirant-opleidingsscholen bieden opleidingsplaatsen aan studenten om hun opleiding tot leraar te volbrengen. Het doel van het ministerie van OCW om meer structurele opleidingsplaatsen te creëren is hiermee behaald. Voor het voortgezet onderwijs is in het sectorakkoord afgesproken minimaal 2200 en zo mogelijk 4000 extra structurele opleidingsplaatsen in 2020 te creëren, voor het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn geen specifieke doelen gesteld. Eind 2019 is er meer zicht op het totale aantal opleidingsplaatsen dat er is bijgekomen.

De komende jaren werken deze aspirant-opleidingsscholen toe naar de beoordeling van het ministerie van OCW, uitgevoerd door de NVAO (in dit verslag wordt dit verder als ‘beoordeling door de NVAO’ aangehaald). Bij een positieve beoordeling worden de aspirant-opleidingsscholen toegelaten tot de structurele bekostiging van het ministerie van OCW.

In dit verslag van bevindingen wordt eerst ingegaan op de laatste aanvraagronde voor aspirant-opleidingsscholen in 2017. Daarna komen de belangrijkste bevindingen van alle drie aanvraagrondes aan bod. Met deze bevindingen kunnen de aspirant-opleidingsscholen én de erkende opleidingsscholen hun voordeel doen. De commissie hoopt met dit verslag ook handvatten te bieden voor eventuele begeleiding van de aspirant-opleidingsscholen naar de beoordeling door de NVAO.

Waar in dit verslag wordt gesproken over de opleidingsschool, dan wordt hiermee het partnerschap tussen één of meer scholen en één of meer instituten bedoeld.

2. Werkwijze van de commissie

2.1 Samenstelling van de commissie

Het ministerie van OCW heeft een onafhankelijke commissie van deskundigen ingesteld voor de beoordeling van de aanvragen en de advisering daarover aan de minister. Bij de samenstelling van de commissie is gestreefd naar een evenwichtige verdeling van collegae uit scholen en instituten. Allen hebben ze vanuit hun (voormalige) werk betrokkenheid bij opleiden in de school.

Deze commissie bestaat voor de aanvragen van 2017 uit:

- **Miranda Timmermans** (voorzitter), lector *Leerkracht* bij Pabo Avans Hogeschool en voorzitter VELON;
- **Saskia van Caem**, projectleider (academische) opleidingsschool HvA, UPvA en ASKO, projectleider Amsterdamse werkplaats en directeur Admiraal de Ruyterschool;
- **Ciska Doeleman**, projectleider opleidingsschool Catent met de Katholieke Pabo Zwolle;
- **Maarten Haalboom**, voormalig programmaleider Opleiden in de School Twente;
- **Marga Kemper**, voormalig projectleider Opleiden in de School MBO bij Cinop;
- **Chris Kroeze**, lerarenopleider en onderzoeker HAN en gepromoveerd op de begeleiding van werkpleklers bij het Opleiden in de School;
- **Peter Lorist**, beleidsadviseur educatie bij Hogeschool Utrecht;
- **Corinne van Velzen**, voormalig lerarenopleider en onderzoeker VU Amsterdam, gepromoveerd op het begeleiden en delen van praktijkkennis op de werkplek;
- **Bert Vogel**, voorzitter college van bestuur Calvijn College, penvoerder van de Zeeuwse Academische Opleidingsschool;
- **Jantsje van der Wal**, projectleider Opleiden in de School NHL;
- **Wilma Weekenstroo**, projectleider/coördinator Academische Opleidingsschool Oost Nederland;
- **Wim Westenberg**, voormalig directeur Zeeuwse Academische Opleidingsschool; manager Driestar hogeschool lerarenopleidingen;
- **Marian Zanen**, coördinator opleidingsschool de Dam (voorheen ZAAM-ROCTOP), beleidsadviseur ROC TOP.

Bij de beoordeling van de aanvragen uit 2016 zijn tevens de volgende commissieleden betrokken geweest:

- **Jan Karstens**, schoolopleider bij ROC Top, opleidingsschool de Dam (voorheen ZAAM-ROCTOP);
- **Sjouke Wouda**, rector Kamerlingh Onnes en voormalig afdelingshoofd Sociale Vakken NHL lerarenopleiding.

Alle bovenstaande commissieleden hebben in wisselende samenstelling aan één of meer aanvraagrondes deelgenomen.

Het secretariaat van de commissie werd gevoerd door de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I)¹.

2.2 Het beoordelingsproces

Het proces om te komen tot beoordeling bestond uit een aantal stappen. Dit beoordelingsproces is voor alle aanvraagrondes hetzelfde geweest.

---

¹ DUS-I is een shared service organisatie van de ministeries van OCW en VWS voor de uitvoering van subsidies.

Vorbereidende activiteiten

Voorafgaand aan het indienen van de aanvraag konden (potentiële) aanvragende partnerschappen hun conceptaanvraag voorleggen aan DUS-I voor feedback. Doel was iedere aanvraag zo kansrijk mogelijk te maken.

Voor het aanvraag- en beoordelingsproces is door DUS-I een digitaal aanvraag- en behandelportaal ontwikkeld. Partnerschappen konden digitaal een aanvraag indienen, bestaande uit een aanvraagformulier, ontwikkelplan en samenwerkingsovereenkomst. Voor het opzetten van het ontwikkelplan is tevens een (niet verplicht) format ontwikkeld.

Vorbereiding door commissie

Als voorbereiding op de beoordeling van de digitale aanvragen en de gesprekken met de betrokkenen heeft de commissie een voorbereidende vergadering belegd. Voorafgaand aan deze vergadering hebben alle commissieleden een conceptaanvraag beoordeeld. Dit hebben zij gedaan aan de hand van de beoordelingscriteria Visie op samen opleiden, Samenwerking & organisatiestructuur, Professionalisering en Kwaliteitszorg (zie bijlage 1). Tijdens de vergadering hebben de commissieleden hun beoordelingen gedeeld en toegelicht. Dit heeft geleid tot een gedeeld beeld en tot aanscherping van de invulling van de criteria.

De commissieleden en de betrokken collega's van DUS-I hebben voorafgaand aan de gesprekken met de aanvragers alle aanvragen gelezen en onafhankelijk van elkaar beoordeeld op basis van de vier beoordelingscriteria. De voorbereiding door de commissie werd ondersteund door preadviezen die DUS-I aan de hand van de beoordelingscriteria per aanvraag heeft opgesteld.

Gespreksdagen

In oktober en november van 2015, 2016 en 2017 heeft de beoordelingscommissie gesprekken gevoerd met de aanvragers. De gespreksrondes bestonden uit een voorbespreking door de commissie, een gesprek van een uur met het partnerschap (startend met een korte toelichting door de aanvrager) en een nabespreking door de commissie.

Tijdens de nabespreking heeft de commissie de aanvragen op de vier criteria beoordeeld. Iedere aanvraag kreeg per criterium een voorlopig cijfer toegekend. Bij het beoordelen van de aanvragen heeft de commissie zich steeds gericht op het gegeven dat de beoordeling moet uitdrukken dat de aspirant-opleidingsschool over drie²/vier jaar aan de beoordeling door de NVAO moet kunnen voldoen.

Beoordelingsvergadering

Als afsluiting van het proces heeft ieder jaar in november een beoordelingsvergadering plaatsgevonden. De commissie legde tijdens deze vergadering de beoordelingen van de aanvragen (de digitale aanvraag en het gesprek samen) aan de hand van de vier criteria naast elkaar. Aanvragen die qua gemiddelde score op de grens van voldoende – onvoldoende dicht bij elkaar lagen, zijn nadrukkelijk besproken. Dit heeft geleid tot een verdere concretisering van de inhoudelijke onderbouwing bij die scores en per aanvraag een definitief positief of negatief advies opgeleverd.

De beoordeling van de kwaliteit heeft in geen enkele aanvraagronde aanleiding gegeven om het criterium Regionale spreiding toe te passen.

Tijdens de beoordelingsvergadering evalueerde de commissie ook het beoordelingsproces. De commissie stelt het op prijs dat, na de gespreksdagen, de beoordelingen in gezamenlijkheid uitgebreid konden worden besproken. Zo kon inhoudelijk een betere onderbouwing voor de beoordeling worden gegeven.

---

²In de aanvraagronde van 2016 gold een subsidieperiode van drie jaar voor partnerschappen in het po en mbo.

Bij de inhoudelijke en organisatorische voorbereiding van de beoordelingen en dit verslag is de commissie uitstekend ondersteund door DUS-I. Voor de commissie was de tijdsdruk hoog maar acceptabel, ook tijdens de gespreksdagen.

Beoordelingscriteria

Elke aanvraag is beoordeeld op vier criteria: Visie op samen opleiden, Samenwerking & organisatiestructuur, Professionalisering en Kwaliteitszorg. Deze zijn uitgewerkt naar de deelaspecten Visie en ambitie, Stand van zaken en Ontwikkelpad,

Na de eerste aanvraagronde van 2015 zijn de beoordelingscriteria aangescherpt. Er zijn twee belangrijke veranderingen geweest. Ten eerste zijn de criteria Organisatiestructuur en samenwerking samengenomen tot één criterium en is het criterium Professionalisering & kwaliteitszorg uit elkaar getrokken tot twee criteria. De criteria kregen daarmee een logischere opbouw.

Daarnaast is bij ieder criterium in 2016 en 2017 ook gevraagd om een ontwikkelpad, waarin de stappen worden beschreven waarmee het partnerschap gaat komen van de huidige stand van zaken naar de gegeven ambitie. Het doel hiervan was de aanvrager meer structuur te bieden bij het opstellen van het ontwikkelplan en om de beoordelingscommissie een duidelijker beeld te kunnen geven van de ontwikkeling die het partnerschap tijdens de subsidieperiode beoogt door te maken.

3. Aanvraagronde 2017

In 2017 hebben 21 partnerschappen een conceptplan ingediend: voor het po vier, voor het vo elf en voor het mbo zes. Al deze partnerschappen hebben ook een aanvraag ingediend. Uiteindelijk zijn er 22 aanvragen ter beoordeling binnengekomen, één partnerschap heeft geen conceptplan laten beoordelen. Voor het po zijn vier aanvragen in behandeling genomen, voor het vo elf en voor het mbo zeven.

De commissie heeft positief geadviseerd over veertien aanvragen: twee in het po, zeven in het vo en vijf in het mbo. Voor het mbo was er echter budget voor drie aanvragen. De minister van OCW heeft besloten om het budget voor het mbo niet op te hogen, waardoor de drie kwalitatief beste aanvragen in het mbo zijn toegekend. In totaal zijn twaalf aanvragen toegekend: twee in het po, zeven in het mbo en drie in het vo. Tien aanvragen zijn daarmee afgewezen. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de toegekende aspirant-opleidingsscholen.

4. Bevindingen drie aanvraagrondes

Er zijn in totaal drie aanvraagrondes geweest, waarin door de commissie veelal dezelfde bevindingen zijn gedaan. De commissie constateert dat alle bevindingen die in de verslagen van de eerste twee aanvraagrondes stonden ook dit jaar van toepassing waren. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste overkoepelende bevindingen opgesomd.

4.1 Kwaliteit van de aanvragen

Vershil in kwaliteit

Het verschil in kwaliteit tussen de aanvragen was groot. Dit verschil kwam met name naar voren in de mate van concrete uitwerking van de aanvragen. Zo worden centrale concepten van samen opleiden genoemd die vervolgens niet concreet gemaakt worden en vorm krijgen binnen de opleidingsschool. De concrete vertaalslag naar de praktijk van samen opleiden wordt niet gemaakt. Op het moment dat een heldere visie op samen opleiden uitgewerkt in concrete kernpunten ontbreekt, heeft dat effect op alle inrichtingsaspecten van de opleidingsschool (en werkt daardoor ook door op de andere criteria). De commissie heeft meerdere keren gelezen of gehoord dat de concrete uitwerking van een idee in een later stadium komt, terwijl hier in de aanvraag al aandacht aan had moeten worden geschonken.

De partners gaven in de gesprekken soms duidelijk aan dat er pas werkelijke planvorming plaats gaat vinden als de subsidie wordt toegekend. In enkele gevallen bleken de partnerschappen dan ook duidelijk 'money driven' te zijn. Vooral in de laatste aanvraagronde constateerde de commissie een gretigheid om de subsidie binnen te halen.

Kritische gesprekken

De gesprekken met de aanvragers hadden in alle gevallen een duidelijke meerwaarde voor de commissie. Veel van wat niet in de aanvraag stond, kwam in het gesprek wel naar voren. Op basis van de aanvragen zijn veel kritische vragen gesteld en de commissie is zich ervan bewust dat het gesprek voor sommige samenwerkingsverbanden pittiger was dan zij wellicht hadden verwacht.

4.2 Opleiden in de school

Kennisdeling en misconcepties

Ook dit jaar werd, net als in de voorgaande jaren, duidelijk dat de in het land aanwezige kennis en ervaring over opleiden in de school niet 'zomaar' bekend is bij de aanvragers. Het is blijkbaar niet vanzelfsprekend de aanwezige kennis en ervaring te gebruiken en zich eigen te maken. Dit geldt niet alleen voor de in het land aanwezige kennis, maar ook voor het gebruiken van de kennis van een bij het nieuwe partnerschap betrokken opleidingsinstituut. Sommige instituten zijn al jarenlang partner in een erkende opleidingsschool en hebben daar veel expertise opgebouwd. Toch lijkt het merendeel van de nieuwe partnerschappen weer te moeten starten op het punt waar de eerste opleidingsscholen ook zijn gestart. De commissie vraagt zich af hoe het komt dat de jarenlange ervaring die sommige instituten hebben opgedaan met het opleiden in de school nauwelijks terug te zien is in de ontwikkelplannen van nieuwe partnerschappen. Uit de aanvragen en gesprekken blijkt ook dat er nog veel misconcepties leven rondom het concept opleidingsschool en opleiden in de school.

Doel van samen opleiden

De urgentie van het lerarentekort is vaak een drijfveer geweest om te starten met het samen opleiden. De commissie ziet in veel aanvragen van deze partnerschappen nadrukkelijk de ambitie om door middel van het samen opleiden niet alleen voldoende kwalitatief maar ook goed opgeleide docenten te werven, op te leiden en te behouden. Deze ambitie onderschrijft de commissie.

Bij een aantal partnerschappen had samen opleiden een ander doel en was het meer gericht op het vernieuwen of ontwikkelen van een (nieuw) onderwijsconcept. Het vormen van een opleidingsschool is in die gevallen volgens de commissie geen juiste stap, omdat samen opleiden al genoeg uitdaging geeft waaraan eerst gewerkt moet worden. De commissie adviseert deze partnerschappen dan ook om te focussen op één doel. Wanneer dat doel samen opleiden is dient dit verder te worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Zodra dat staat kan er inhoudelijk worden geëxperimenteerd.

Benutten kennis opleiden in de praktijk mbo

In 2016 en 2017 konden ook partnerschappen in het mbo een aanvraag tot aspirant-opleidingsschool doen. De commissie ziet dat er veel kennis is over het opleiden in de praktijk voor de eigen mbo-studenten. In beide jaren heeft de commissie echter geconstateerd dat het mbo deze kennis en mogelijkheden onvoldoende benut bij het samen opleiden van aankomend docenten.

De dubbele betekenis van de beroepscontext voor de student is niet altijd goed uitgewerkt: de beroepscontext van de studenten van de opleidingsschool is die van het mbo-onderwijs, waar ze te maken krijgen met de toekomstige beroepscontext van hun studenten/leerlingen. De leraar in opleiding moeten in staat zijn leerervaringen op de werkplek te koppelen aan theoretische kennis, zowel voor hun leerlingen (de mbo-student) als ook voor zichzelf. Vaak is nog wel duidelijk hoe dat zichtbaar zal worden op de werkplek, maar in het curriculum van het instituut is die dubbele betekenis van de beroepscontext niet duidelijk.

De commissie ziet graag dat er meer samenwerking komt tussen het vo en mbo. In het vo zit veel kennis en ervaring omtrent het samen opleiden van tweedegraads docenten. Gezien de jarenlange samenwerking met scholen zit de opleidingsschool meer het in het dagelijkse doen en laten. Het mbo zou, ondanks dat de contexten verschillen, zijn voordeel hiermee kunnen doen.

4.3 Samenwerking

Samenwerking op drie niveaus

De commissie constateert dat er sprake is van samenwerking op drie niveaus: tussen een school/de scholen en een instituut binnen één partnerschap, tussen scholen en meerdere instituten binnen één partnerschap én binnen een instituut dat betrokken is bij meerdere partnerschappen. Voor het samen opleiden en het ontwikkelen van een curriculum komen hier, zeker ook bij de instituten, diverse uitdagingen bij kijken. Deze ziet de commissie terug in de aanvragen en de gesprekken met de aanvragers. Per niveau worden hieronder de bevindingen besproken.

De samenwerking tussen instituten en scholen bij het vormgeven van het curriculum kan volgens de commissie worden geïntensiveerd. In alle aanvraagrondes bleek dat veel scholen het curriculum van het instituut volgen. Voor het samen opleiden lijkt het dan alleen te gaan om de invulling van 40% van het curriculum op de werkplek. Er is daarbij veel focus op het leren op de werkplek. Dat is op zich niet onlogisch en ook nodig. De noodzakelijke verbinding met het leren op het instituut wordt soms toch nog onvoldoende gemaakt.

Veel plannen ademen de noodzaak de 'opleidingsschool' (de school) neer te zetten en te ontwikkelen, meer dan de opleidingsschool (school en instituut samen), zoals bedoeld in de regeling. De commissie wil er op wijzen dat alle partners invloed kunnen en mogen hebben op het curriculum. De vraag is echter hoeveel ruimte (vanuit de opleidingsinstituten) geboden wordt om hier met alle partners invulling aan te geven.

De samenwerking tussen instituten binnen één partnerschap blijkt er ook niet altijd te zijn. In enkele gesprekken kwam naar voren dat de vertegenwoordigers van de instituten elkaar tijdens het gesprek voor het eerst ontmoetten of niet op de hoogte waren van de plannen van het partnerschap. Uiteindelijk moeten alle partners, en dus ook de instituten, de plannen van het partnerschap vertalen naar het eigen

curriculum. De commissie wijst er op dat als er meer kennisdeling is de instituten van elkaar leren en er een sterkere opleidingsschool en duidelijker programma ontstaat.

Hetzelfde geldt voor de samenwerking binnen één instituut, dat betrokken is bij meerdere partnerschappen. Binnen een instituut zijn er vaak andere betrokkenen per partnerschap, onderling contact tussen deze personen lijkt er weinig te zijn. En dat terwijl de plannen van de verschillende partnerschappen vertaald moeten worden naar de curricula van het opleidingsinstituut. De commissie geeft aan dat meer kennisdeling binnen het instituut en tussen de betreffende opleidingsscholen gewenst is.

Cultuurverandering

De commissie begrijpt dat het moeizaam is om een (samenwerkings)cultuur te veranderen. Ze wijst er echter wel op dat een cultuurverandering in veel gevallen essentieel is om het samen opleiden goed neer te zetten en adviseert partners om hier voldoende tijd voor vrij te maken.

Kwetsbaarheid

In iedere aanvraagronde heeft de commissie geconstateerd dat het voor het welslagen van een opleidingsschool heel belangrijk is welke personen betrokken zijn. Tijdens de gesprekken zag de commissie dat sommige partnerschappen op een enkele persoon steunen. Dit is de kartrekker die er vol overtuiging en ambitie voor gaat en vaak een duizendpoot is met weinig werkelijke faciliteiten. Hoewel deze personen de kracht van een partnerschap vormen, vindt de commissie dit tegelijkertijd kwetsbaar.

4.4 Professionalisering

De commissie heeft diverse aanvragen gezien waarin een duidelijke verbinding wordt gelegd tussen de visie op samen opleiden en de benodigde professionalisering. Ze is hier positief over, juist ook omdat de betrokkenen met de juiste kennis en vaardigheden een succes van de opleidingsschool kunnen maken.

Beroepsregistratie Lerarenopleiders van VELON

Vanuit de instituten blijft de professionalisering beperkt. Vaak wordt alleen de BRLO-registratie van VELON genoemd. De commissie wijst er op dat registratie geen professionalisering is. Wat van belang is te benoemen en uit te werken is welke professionalisering nodig is om de doelen van de opleidingsschool te realiseren. Registratie kan hierop volgen.

Informele professionalisering

Partners kunnen veel van elkaar leren en de commissie wijst in dat kader ook op informele professionalisering. Juist bij het opleiden in de school is er ruimte voor verschillende manieren van leren (door de leraar in opleiding) in verschillende contexten. Daarnaast heeft een partnerschap met al haar partners veel waardevolle kennis in huis. Professionalisering van betrokken bij opleiden in de school gaat niet (alleen) om het volgen van cursussen of trainingen, maar juist ook om het leren op de werkplek, door bijvoorbeeld mee te lopen met collega's van scholen of instituten.

De commissie adviseert om van deze kennis zoveel mogelijk gebruik te maken en daarnaast bestaande professionaliseringsactiviteiten effectiever in te zetten. Indien nodig kunnen nieuwe activiteiten worden ontwikkeld om meer diversiteit in het aanbod te creëren.

Professionalisering moet zich richten op alle betrokkenen bij de opleidingsschool, dus van de school én van het instituut. De partnerschappen hebben veelal oog voor de professionalisering op de uitvoerende niveaus binnen de school: de schoolopleider of werkplekbegeleider. De professionalisering van betrokkenen op de instituut, zoals de instituutopleider, wordt door de commissie gemist. Instituten zouden meer gebruik mogen maken van de kennis die aanwezig is op de scholen.

4.5 Kwaliteitszorg

De focus van de kwaliteitszorg ligt bij veel partnerschappen op het meten van de studenttevredenheid. Er zijn weinig partnerschappen die ook kijken naar het verloop van de samenwerking tussen de partners, de voortgang van het samen opleiden en de professionalisering van betrokken medewerkers. De commissie constateert dat instrumenten worden ingezet maar ziet ook, vooral bij het mbo, nog weinig reflectie op het planmatige niveau: wat willen we als opleidingsschool bereiken en waarom? Daarbij wordt nog niet in alle gevallen de visie op samen opleiden als basis gebruikt om indicatoren vast te stellen. Als de visie geen heldere kernpunten bevat ten aanzien van samen opleiden, dan kan er ook niet gestuurd worden op wat er gerealiseerd wordt.

5. Het advies van de commissie

De drie aanvraagrondes voor de uitbreiding van het aantal opleidingsplaatsen zijn afgerond. Nu start het traject voor de partnerschappen eigenlijk pas echt. De komende jaren gaan de aspirant-opleidingsscholen aan de slag met het verbeteren en versterken van het samen opleiden, om zo kwalitatief goede opleidingsplaatsen voor studenten te bieden.

De aspirant-opleidingsscholen die in 2015 zijn toegekend en de aspirant-opleidingsscholen in het po en mbo van 2016 krijgen in het voorjaar van 2019 de NVAO op bezoek. De NVAO zal bepalen of het partnerschap voldoende kwaliteit biedt om een structureel bekostigde opleidingschool te worden. Hoe de toetsingskaders en werkwijze er uit gaan zien is op dit moment nog niet bekend. Veel aspirant-opleidingsscholen, met name de partnerschappen die in 2019 beoordeeld gaan worden, geven nadrukkelijk aan te willen weten waar zij aan toe zijn, zodat zij zich kunnen voorbereiden. De commissie adviseert het ministerie van OCW en de NVAO dan ook om zo snel mogelijk met een plan te komen en hierover voldoende voorlichting te (laten) geven.

Bij het opstellen van dit plan wil de commissie twee aanbevelingen geven. Ten eerste adviseert de commissie om dezelfde beoordelingscriteria te hanteren als bij de toetsing van de aanvraag tot aspirant-opleidingsschool (zie ook bijlage 1). De aspirant-opleidingsscholen hebben hun ontwikkelplan om te komen tot bekostigde opleidingschool volgens deze criteria opgesteld en door deze ook nu als toetsingkader te gebruiken ontstaat er één duidelijke lijn voor de aspirant-opleidingsscholen. Daarnaast adviseert de commissie om de vorm van de toetsing meer over te laten aan het partnerschap zelf. Hiermee kunnen de partners aansluiten bij de visie van de opleidingschool en hun ontwikkeling uiten op een manier die hierbij past.

Veel aspirant-opleidingsscholen geven aan dat zij behoefte hebben aan ondersteuning gedurende de subsidieperiode en als voorbereiding op de beoordeling door de NVAO. Het is op dit moment nog onvoldoende duidelijk of en welke ondersteuning er voor de aspirant-opleidingsscholen komt. De commissie adviseert om tussentijds de voortgang te meten en de partnerschappen de nodige ondersteuning te bieden. De vorm van ondersteuning wil de commissie zoveel mogelijk vrij laten. Zij ziet er meerwaarde in dat partnerschappen zelf hun wensen aan kunnen geven, zodat de ondersteuning zoveel mogelijk aansluit bij de behoeften van het partnerschap en de fase waarin dat zich bevindt.

6. Tot slot

De commissie spreekt haar hoop uit dat de (aspirant-)opleidingsscholen hun voordeel doen met de aandachtspunten uit dit verslag. Hiermee kan de samenwerking tussen partners worden versterkt en kan de opleidingsschool doorontwikkeld worden.

Op basis van voorgaande kan worden gesteld dat we met opleiden in de school stappen gezet hebben, maar dat we nog lang niet uit ontwikkeld zijn. Trajecten zoals deze dragen bij aan de kennisontwikkeling rondom samen opleiden.

De commissieleden kijken met plezier terug op het beoordelen van de aanvragen tot aspirant-opleidingsschool. Ze hebben het als een waardevol traject ervaren, voor de toekomst van het samen opleiden in Nederland, maar ook voor hun eigen ontwikkeling. Het was voor veel commissieleden interessant om met elkaar van gedachten te wisselen en kennis op te doen. Al deze kennis kunnen zij ook weer inzetten binnen hun eigen praktijk.

Om de opleidingsschool in de toekomst te blijven doorontwikkelen zal er de komende jaren geïnvesteerd moeten blijven in samen opleiden. De commissie spreekt de wens uit dat hier aandacht voor blijft.

Bijlagen

Bijlage 1. Beoordelingscriteria

Visie op samen opleiden	Beschrijving van de visie op en ambitie ten aanzien van het samen opleiden binnen het partnerschap.
	Stand van zaken van het samen opleiden binnen het partnerschap.
	Beschrijving van de wijze waarop het partnerschap tijdens de subsidieperiode de ambitie ten aanzien van samen opleiden wil realiseren.
Samenwerking en organisatiestructuur	Beschrijving van de ambitie ten aanzien van de samenwerking en de daarmee samenhangende organisatiestructuur binnen het partnerschap.
	Stand van zaken van de huidige samenwerking en organisatiestructuur van de partners binnen het partnerschap.
	Beschrijving van de wijze waarop het partnerschap tijdens de subsidieperiode de ambitie ten aanzien van de samenwerking en organisatiestructuur wil realiseren.
Professionalisering	Beschrijving van de ambitie van het partnerschap ten aanzien van de professionalisering van de betrokken medewerkers van de scholen (waaronder schoolopleiders, werkplekbegeleiders, management) en betrokkenen vanuit het opleidingsinstituut (bijvoorbeeld de instituutsopleiders).
	Stand van zaken met betrekking tot de professionalisering van alle bij het partnerschap betrokken medewerkers.
	Beschrijving van de wijze waarop het partnerschap tijdens de subsidieperiode de ambitie met betrekking tot de professionalisering van de betrokken medewerkers van de scholen (waaronder schoolopleiders, werkplekbegeleiders, management) en betrokkenen vanuit het opleidingsinstituut (bijvoorbeeld de instituutsopleiders) wil realiseren.
Kwaliteitszorg	Beschrijving van de ambitie ten aanzien van kwaliteitszorg van het partnerschap.
	Stand van zaken van de kwaliteitszorg binnen het partnerschap.
	Beschrijving van de wijze waarop het partnerschap tijdens de subsidieperiode de ambitie met betrekking tot kwaliteitszorg wil realiseren.
Regionale spreiding	Werkgebied van het partnerschap.

Bijlage 2. Overzicht toekenningen 2017

Primair onderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-004	NHL Hogeschool	Opleidingsschool openbaar Primair Onderwijs Fryslan
OS-2017-C-007	Haagse Hogeschool	De Opleidingsschool Zuid-West Holland

Voortgezet onderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-001	Stichting voor Voortgezet Onderwijs Flevoland	Opleidingsschool Oostelijk Flevoland (OSOF)
OS-2017-C-003	Stichting Dollard College	Aspirant-opleidingsschool Ommelanden
OS-2017-C-006	Voortgezet Onderwijs van Amsterdam	Opleidingsschool VOvA
OS-2017-C-008	Wellantcollege	Opleidingsschool Wellantcollege
OS-2017-C-011	CVO AV	Opleidingsschool Rivierenland
OS-2017-C-016	Baudartius College	Opleidingsschool Zutphen
OS-2017-C-018	Lucas Onderwijs	NOD Haaglanden

Middelbaar beroepsonderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-005	ROC Friese Poort	NHL - ROC Friese Poort
OS-2017-C-010	Koning Willem I College	MBO Opleidingsschool 's-Hertogenbosch
OS-2017-C-021	ROC Mondriaan	Opleidingsschool Mondriaan

Bijlage 3. Overzicht afwijzingen 2017

Primair onderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-002	Stichting Agora	Samen Professioneel Sterk 2
OS-2017-C-013	Hogeschool Zeeland	Opleidingsschool Zuidwest

Voortgezet onderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-014	RSG Tromp Meesters	Opleidingsschool Noord
OS-2017-C-017	Lentiz Onderwijsgroep	Opleidingsschool Lentiz - HR
OS-2017-C-019	Openbaar Onderwijs Zwolle & Regio	Opleidingsschool ZRV
OS-2017-C-022	NUOVO Scholengroep	Opleidingsschool o3o

Middelbaar beroepsonderwijs

	Aanvragende school	Aspirant-opleidingsschool
OS-2017-C-009	Onderwijsgroep Tilburg	Opleidingsschool Onderwijsgroep Tilburg en Fontys Lerarenopleiding Tilburg
OS-2017-C-012	Noorderpoort	Noorderpoort - NHL
OS-2017-C-015	Deltion College	Deltion - Windesheim
OS-2017-C-020	ROC Leeuwenborgh	Samen Opleiden Beroepsonderwijs Limburg

Bijlage 4. Totaaloverzicht aspirant-opleidingscholen

Primair onderwijs

<p>Samen opleiden</p>	<p>Samen in Ontwikkeling</p>
<p>Opleidingsinstituut Hogeschool Leiden</p>	<p>Opleidingsinstituut Driestar Hogeschool</p>
<p>Schoolbesturen Stichting Lucas Onderwijs</p> <p>Stichting Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Leiden</p> <p>Stichting voor Openbaar Primair Onderwijs Regio Alphen aan den Rijn</p> <p>Stichting Katholiek Onderwijs Hoofddorp</p> <p>Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer</p>	<p>Schoolbesturen Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag (Woudenberg)</p> <p>Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag (Werkendam)</p> <p>Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs op Reformatorische Grondslag in Zeeland te Middelburg</p> <p>Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Genemuiden</p> <p>Vereniging Stichting Instandhouding School met de Bijbel Staphorst</p> <p>Vereniging tot het Verstrekken van Schoolonderwijs op Reformatorische Grondslag</p> <p>Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Leerdam</p> <p>Vereniging voor Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Tholen</p> <p>Vereniging voor Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Borssele</p> <p>School Bestuur Johannes Calvijnschool Urk</p> <p>Kerkenraad der Gereformeerde Gemeente Tricht-Geldermalsen</p> <p>Stichting speciaal onderwijs op reformatorische grondslag in de regio Zuid-Holland Zuid</p> <p>Vereniging reformatorisch passend onderwijs voor primair en speciaal onderwijs</p> <p>Educatis</p>
<p>AOS Boss po</p>	
<p>Opleidingsinstituut Hogeschool Rotterdam</p>	
<p>Schoolbesturen Stichting BOOR</p> <p>Stichting Wijzer in onderwijs</p> <p>Stichting voor Interconfessioneel en Katholiek Onderwijs</p> <p>Stichting Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden</p>	
<p>Opleidingschool van Peel tot Maas en Dommel tot Aa</p>	
<p>Opleidingsinstituut Hogeschool de Kempel</p>	
<p>Schoolbesturen Stichting QliQ Primair Onderwijs</p> <p>Stichting PlatOO</p> <p>Stichting Samenwerkingsbestuur Primair Onderwijs Venray/Regio</p> <p>Stichting PRODAS</p> <p>Stichting Openbare Basisscholen Helmond</p>	

Thomas More Opleidingschool
<p>Opleidingsinstituut Thomas More Hogeschool</p>
<p>Schoolbesturen Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs Stichting Floréo Laurentius Stichting De Groeiling Stichting voor Interconfessioneel en Katholiek Onderwijs Stichting Katholiek Onderwijs Pijnacker</p>

De Opleidingschool Zuid-West Holland
<p>Opleidingsinstituut De Haagse Hogeschool</p>
<p>Schoolbesturen De Haagse Scholen Stichting Openbaar Onderwijs Westland Stichting Morgenwijzer Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer Stichting Librijn openbaar onderwijs</p>

Opleidingschool openbaar Primair Onderwijs Fryslan
<p>Opleidingsinstituut NHL Hogeschool</p>
<p>Schoolbesturen Stichting Proloog Leeuwarden Stichting Openbaar Primair Onderwijs De Basis Stichting ROOBOL Stichting Samenwerkingsbestuur primair onderwijs 'Gearhing' Stichting Onderwijsgroep Primus</p>

Voortgezet onderwijs

Opleidingschool Noord-Limburg	Opleidingsinstituten Hogeschool van Arnhem en Nijmegen Radboud Universiteit Nijmegen
Schoolbesturen Samenwerkingsstichting Voortgezet Onderwijs regio Venlo Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs	Nieuwe Opleidingschool Amsterdam
FROSK 'Fryske OpliedingsSkoalle'	Opleidingsinstituten NHL Hogeschool Rijkuniversiteit Groningen
Schoolbesturen Stichting OSG Singelland Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs in Noordwest Friesland	Schoolbesturen Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Progresso Stichting Montessori Scholengemeenschap Amsterdam Vrije School Noord Holland voor Atheneum Havo Mavo
Partnerschap 11	Opleidingsinstituut Christelijke Hogeschool Windesheim
Schoolbesturen Stichting Gereformeerd Voortgezet Onderwijs Oost-Nederland Stichting voor protestant christelijk voortgezet onderwijs op de Noordwest-Veluwe	Opleidingschool De Achterhoek VO
Opleidingschool Oostelijk Flevoland (OSOF)	Opleidingsinstituten Radboud Universiteit Nijmegen Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Opleidingsinstituten Christelijke Hogeschool Windesheim Hogeschool van Amsterdam	Schoolbestuur Stichting Achterhoek VO
Schoolbesturen Stichting Voortgezet Onderwijs De Liemers Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Kampen Dronten Stichting Eduvier Onderwijsgroep	MOS (Meerwegen Opleidingschool)
	Opleidingsinstituten Hogeschool Utrecht Christelijke Hogeschool Windesheim Vrije Universiteit Amsterdam
	Schoolbestuur Stichting voor Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland
	H2O
	Opleidingsinstituten Hogeschool van Amsterdam Universiteit van Amsterdam
	Schoolbestuur Stichting Dunamare Onderwijsgroep

Aspirant-opleidingsschool Ommelanden
<p>Opleidingsinstituten   NHL Hogeschool   Hanzehogeschool Groningen   Rijksuniversiteit Groningen</p>
<p>Schoolbesturen   Stichting Dr. Aletta Jacobs College   Stichting voor Bijzonder Voortgezet Onderwijs Ubbo Emmius   Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta</p>

Opleidingsschool VOvA
<p>Opleidingsinstituten   Hogeschool van Amsterdam   Universiteit van Amsterdam</p>
<p>Schoolbestuur   Voortgezet Onderwijs van Amsterdam</p>

Opleidingsschool Wellantcollege
<p>Opleidingsinstituten   Hogeschool van Amsterdam   Hogeschool Utrecht   Aeres Hogeschool Wageningen</p>
<p>Schoolbestuur   Stichting Wellant</p>

Opleidingsschool Rivierenland
<p>Opleidingsinstituut   Hogeschool Utrecht</p>
<p>Schoolbestuur   Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alblasserwaard-Vijfheerenland</p>

Opleidingsschool Zutphen
<p>Opleidingsinstituten   Hogeschool van Arnhem en Nijmegen   Radboud Universiteit Nijmegen</p>
<p>Schoolbestuur   De Vrije School Noord en Oost Nederland   Stichting Isendoorn   Stichting Achterhoek VO</p>

Partz
<p>Opleidingsinstituten   Christelijke Hogeschool Windesheim   Universiteit Twente</p>
<p>Schoolbestuur   Stichting Carmelcollege</p>

NOD Haaglanden
<p>Opleidingsinstituten   Hogeschool Utrecht   Hogeschool Rotterdam   Technische Universiteit Delft   Universiteit Leiden</p>
<p>Schoolbesturen   Stichting Voortgezet Onderwijs Haaglanden   Stichting Lucas Onderwijs   Stichting Scholengroep Den Haag Zuid-West   Stichting Scholengroep Spinoza</p>

Opleidingsschool Rijnmond
<p>Opleidingsinstituten Hogeschool Rotterdam</p> <p>Technische Universiteit Delft</p> <p>Universiteit Leiden</p>
<p>Schoolbestuur Stichting Openbare Scholengroep Vlaardingen Schiedam</p> <p>Stichting Onderwijsgroep Galilëi, Openbaar Voortgezet Onderwijs Voorne-Putten</p> <p>Stichting Wellant</p> <p>Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving</p> <p>Stichting Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden voor PO en VO</p> <p>Stichting voor Openbaar Onderwijs in Dordrecht</p> <p>Stichting Willem de Zwijger College</p> <p>Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Goeree-Overflakkee</p>

Ceder Opleidingsschool
<p>Opleidingsinstituten Hogeschool van Amsterdam</p> <p>Universiteit van Amsterdam</p>
<p>Schoolbestuur Stichting Ceder Groep</p>

Trion
<p>Opleidingsinstituut Fontys Hogescholen Tilburg</p>
<p>Schoolbesturen Stichting Primair en voortgezet onderwijs Zuid-Nederland</p> <p>Stichting Openbaar Onderwijs Jan van Brabant</p>

Opleidingsschool CVO Groep Zuidoost-Utrecht (OZU)
<p>Opleidingsinstituten Hogeschool Utrecht</p> <p>Universiteit Utrecht</p>
<p>Schoolbestuur Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor Zuidoost-Utrecht</p>

AOS Zuidoost-Brabant
<p>Opleidingsinstituten Fontys Hogescholen Tilburg</p> <p>Technische Universiteit Eindhoven</p> <p>Radboud Universiteit Nijmegen</p> <p>Tilburg University</p>
<p>Schoolbestuur Ons Middelbaar Onderwijs</p>

Opleidingsschool OVO Zaanstad
<p>Opleidingsinstituten Hogeschool Inholland</p> <p>Hogeschool van Amsterdam</p>
<p>Schoolbestuur Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad</p>

Middelbaar beroepsonderwijs

Hodos
Opleidingsinstituut Driestar Hogeschool
Mbo-instelling Hoornbeek College

Opleidingsschool Landstede mbo
Opleidingsinstituut Christelijke Hogeschool Windesheim
Mbo-instelling Landstede MBO

Opleidingsschool MBO Rotterdam
Opleidingsinstituut Hogeschool Rotterdam
Mbo-instellingen ROC Albeda Da Vinci College ROC Zadkine

Groen Consortium Opleiden in School
Opleidingsinstituut Aeres Hogeschool Wageningen
Mbo-instellingen AOC Oost-Nederland Aeres Groep Edudelta Onderwijsgroep Clusius College Argrarisch Opleidingscentrum Terra ROC West-Brabant AOC de Groene Welle Lentiz Onderwijsgroep Nordwin College

Aspirant Opleidingsschool mbo Arnhem & Achterhoek
Opleidingsinstituut Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Mbo-instelling ROC Rijn IJssel

Opleidingsschool Beroepsonderwijs Nijmegen
Opleidingsinstituut Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Mbo-instelling ROC Nijmegen

NHL - ROC Friese Poort
Opleidingsinstituut NHL Hogeschool
Mbo-instelling ROC Friese Poort

MBO Opleidingsschool 's-Hertogenbosch
Opleidingsinstituut Fontys Hogescholen Tilburg
Mbo-instelling Koning Willem I College

Opleidingsschool Mondriaan
Opleidingsinstituut Hogeschool Rotterdam
Mbo-instelling ROC Mondriaan

